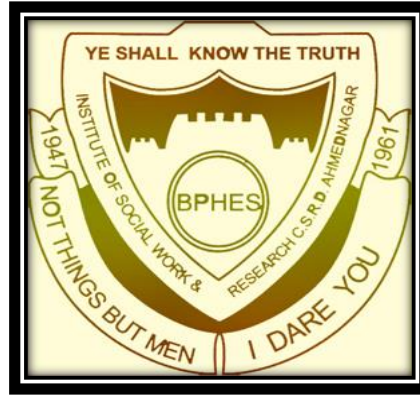

**भा. पा हिवाळे शिक्षण संस्था संचालित ,ग्रामीण
विकास अध्ययन केंद्र – समाजकार्य व संशोधन संस्था
अहमदनगर**

विषय

समुदायातील सामाजिक घटकांच्या विकासाची कार्य पद्धती

पर्यवेक्षकाचे नाव

प्रा.प्रदीप जारे सर

प्रशिक्षणार्थीचे नाव

निशांत प्रकाश रुपवते

क्षेत्रकार्य विभागाची ओळख

- ❖ महाराष्ट्र राज्यात अहमदनगर जिल्ह्यातील संगमनेर तालुक्यात गुंजाळवाडी हे छोटेसे गाव आहे.
- ❖ गुंजाळवाडी गावचे सरपंच सौ.वंदना गुंजाळ आणि ग्रामसेवकाचे नाव श्री. मच्छिंद्र नाथा कोल्हे आहे .
- ❖ गुंजाळवाडी गावची प्रमुख भाषा मराठी असून काही प्रमाणात येथे हिंदी आणि इंग्रजी या भाषेचा वापर होतो .
- ❖ येथील प्रमुख धर्म हिंदू ,मुस्लीम ,बौद्ध आहेत .

एकूण लोकसंख्या	९८७२
एकण घरांची संख्या	२०५६
पुरुष	५१५१
महिला	४७२१
साक्षरता	७७.१%
महिला साक्षरता	३४.६%
अनुसूचित जमाती लोकसंख्या	३६७
अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	८६१
लहान मुलांची संख्या (२०११जनगणना)	१०९१
मुलांची संख्या	५९४
मुलींची संख्या	४९७

समाजकार्य हस्तक्षेप

- ❖ कोरोना काळात सामाजिक, आर्थिक, मानसिक आणि भावनिक आरोग्य या समस्या उद्भवलेल्या आहेत यासाठी समाजात जनजागृती करणे अधिक महत्त्वपूर्ण ठरते.
- ❖ समुदायात जनजागृती कार्यक्रम राबवून याच प्रयत्नातून सामाजिक परिवर्तनाच्या प्रक्रियेला गती प्राप्त करून देणे.
- ❖ समुदायात मानसिक आरोग्य जागरूकता कार्यक्रम घेऊन विद्यार्थी नोकरदार व कामगार वर्ग यांच्या मानसिक समस्येचे निराकरण करणे .

आव्हाने

- १) टाळे बंदीच्या काळात सरकारी नियमानुसार दुपारी ४ नंतर संचारबंदी ला अनुमती नसल्याने क्षेत्र कार्य दरम्यान अनेक अडचणींचा सामना करण्यात आला.
- २) समुदायात नागरिकांसोबत विविध सामाजिक उपक्रमासंबंधी चर्चा करताना काही अंशी नकारात्मक प्रतिसाद दिसून आला.
- ३) रक्तदान शिबीर राबवताना काही लोकांची मानसिकता हि जुन्या विचाराची असल्याने त्यांना कितीही प्रोत्साहित केले तरीही त्यांचा नकारात्मक प्रतिसाद भेटला.
- ४) लोकांची उदासीनता असलेली मानसिकता कशा स्वरूपात बदलता येऊ शकते याबाबत एक नवीन आव्हान उभे झाले आहे.
- ५) विद्यार्थ्यांना ऑन लाईन शिक्षण पद्धतीची गोडी लावण्याचे आव्हान एक सामाजिक कार्यकर्ता म्हणून मिळाले.

समाजकार्य पद्धती

- ❖ कोरोना बाधित व्यक्ती व्यक्तीसोबत केसवर्क
- ❖ सोशल ग्रुप वर्क - लसीकरण कॅम्प, विद्यार्थी नोकरदार व कामगार वर्गासोबत काम
- ❖ तंत्रे - गृहभेटी कोरोनाबाधित समुपदेशन, विद्यार्थ्यांसोबत ऑनलाईन शिक्षण पद्धती बाबत चर्चा सत्र घडवणे .

निरीक्षण व शिकण्यास मिळालेल्या बाबी

- १) गुंजाळवाडी
जनसामान्यांचा मनात
लसीकरणाबाबत अनेक अफवांचा
प्रभाव निर्दशनास आला.
- २) ऑनलाईन शिक्षण पद्धती
वर विद्यार्थ्यांनी प्रश्न चिन्ह
उपस्थित केला .
- ३) मजूर आणि कामगार वर्ग
टाळेबंदीच्या सरकारी
नियमावली वर नाराज
असल्याचे दिसून आले .
- ४) कोरोना महामारीच्या
काळात डॉक्टरांचे कोव्हीद
योद्धा म्हणून कार्य
कौतुकास्पद वाटले .

- १) संवाद कौशल्य आत्मसात झाले.
- २) लसीकरणाचे फायदे व तोटे
माहित झाले.
- ३) सध्याच्या काळात रक्तदानश्रेष्ठ
दान का आहे याची प्रचीती आली.
- ४) ऑन लाईन हि काळाची गरज
आहे हि संकल्पना आत्मसात
झाली.
- ५) कार्यक्रम आयोजित करण्याची
प्रक्रिया आत्मसात झाली.

समारोप

- ❖ कोरोना आजारात समाजीक,आर्थिक आणि विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक समस्या लक्षात येऊन या समस्यांचे निवारण करताना लोकांच्या अडचणी व त्यावर उपाययोजना सुचवण्यात आल्या .
- ❖ जे कुटुंब सामाजिक व आर्थिक दृष्ट्या सदृढ नाहीत याचा अभ्यास करून त्यांना या काळात कौटुंबिक परिस्थिती सुधारण्याबाबत उपयायोजना संबंधी मार्गदर्शन करण्यात आले.
- ❖ समुदायातील सामाजिक घटकांचे त्याचा परिणाम व वास्तव्याचे अध्ययन या क्षेत्रकार्यातून जाणून घेण्याचा प्रयत्न एक सामाजीक कार्यकर्ता विद्यार्थी म्हणून प्राप्त झाले.

धन्यवाद!